

МЕСТНА КОМИСИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ

О Т Ч Е Т

за дейността на Местната комисия за борба срещу
противообществените прояви на малолетните
и непълнолетните при Община Габрово
през 2022 година

СЪСТОЯНИЕ, СТРУКТУРА И ТЕНДЕНЦИИ НА ПРЕСТЪПНОСТТА И ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ

Водени на отчет в Детска педагогическа стая (ДПС) при Районно управление – Габрово /РУ/

През 2022 г. на отчет в ДПС са водени 132 деца, като 40 от тях са заведени на отчет през годината (15 – малолетни и 25 – непълнолетни). Броят на водените на отчет в ДПС деца през 2022 е с 11 по-голям от броя им през 2021 г. Заведените на отчет през отчетната година са с 14 повече, спрямо предходната година. (Таблица 1)

Таблица 1

	2022							2021						
	Общо	8 - 13 г.			14 - 17 г.			Общо	8 - 13 г.			14 - 17 г.		
		всичко	м	ж	всичко	м	ж		всичко	м	ж	всичко	м	ж
Деца, водени на отчет в ДПС през годината	132	49	38	11	83	69	14	121	36	30	6	85	70	15
В т.ч. заведени на отчет през годината	40	15	10	5	25	19	6	26	6	4	2	20	17	3

От децата, водени на отчет в ДПС, не учат петима непълнолетни, които не подлежат на задължително обучение. Четиридесет и пет живеят в криминогенна семейна среда, 31 имат криминогенна приятелска среда, а 11 са в криминогенни приятелска и семейна среда. През годината 26 извършители на противоправни деяния са снети от отчет в ДПС: 15 поради поправка и 11 поради навършване на пълнолетие.

Структура на противообществените прояви и престъпленията на малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС

През 2022 година за извършени противообществени прояви през ДПС са преминали 38 деца, от които 10 малолетни и 28 непълнолетни. (Таблица 2)

С 34,2 % са се увеличили децата, преминали за извършени противообществени прояви в сравнение с предходната година.

Таблица 2

	Общо	Възраст			
		8 - 13 г.		14 - 17 г.	
		момчета	момичета	момчета	момичета
Деца, преминали през ДПС за извършените от тях противообществени прояви през годината - общо	38	5	5	20	8
в това число за:					
Бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип	8			2	6
Прояви на насилие и агресия	9	1	1	6	1
Непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място	13	2	4	6	1
Употреба на психоактивни вещества	3			3	
Други	5	2		3	

През 2022 г. за извършени престъпления през ДПС са преминали 57 деца, от които 11 малолетни и 46 непълнолетни. В сравнение с предходната година броят им е намалял с 21,9 %.

Таблица 3

	Общо	Възраст			
		8 - 13 г.		14 - 17 г.	
		Момчета	момичета	момчета	момичета
Деца, извършители на престъпления - общо	57	9	2	38	8
Телесна повреда	3			3	
Блудство	1			1	
Унищожаване и повреждане на имущество	12	1		9	2
Грабеж	2	1		1	
Кражба - общо	29	4	2	17	6
Противозаконно отнемане на МПС	5	1		4	
Престъпления, свързани с наркотици	2			2	
Други видове престъпления	3	2		1	

Малтретирани деца и деца, жертви на престъпления

По данни на ДПС при РУ – Габрово, през последните години /от 2013 до момента/ няма регистрирани безнадзорни малолетни и непълнолетни лица. През отчетната 2022 година има 1 малтретирано дете – непълнолетно момиче, което е малтретирано от съученици.

През 2022 година броят на децата, жертва на престъпления, е 14 (15 – през 2021 г., 12 – през 2020 г.; 20 – през 2019 г.; 7 – през 2018; 10 – през 2017 г.; 13 – през 2016 г.; 12 – през 2015; 24 през 2014; 7 през 2013), от които 3 са малолетни и 11 са непълнолетни. На 4 деца е нанесена телесна повреда, 3 деца (1 малолетно и 2 непълнолетни) са станали жертва на грабеж, 9 – на кражба, а две непълнолетни лица – на престъпление, свързано с разпространението на детска порнография (1 момче и 1 момиче).

Таблица 4

	Общо	Възраст					
		8 - 13 г.			14 - 17 г.		
		всичко	момчета	момичета	всичко	момчета	момичета
Общо	14	3	3		11	8	3
Телесна повреда	4				4	3	1
Грабеж	3	1	1		2	2	
Кражба	5	2	2		3	2	1
Детска порнография	2				2	1	1

ВЪЗПИТАТЕЛНИ ДЕЛА

Основната, изключително важна и специфична дейност на МКБППМН е разглеждането на проявите на малолетните и непълнолетните. Целта на възпитателните дела е изясняването на факторите за извършване на противообществените прояви и престъпленията, опазване личността на извършителите от последващи такива, преодоляване на деформации и дефицити в нравственото развитие на детето и прилагането на най-подходящата възпитателна мярка по чл. 13, ал. 1 от ЗБППМН.

- БРОЙ ВЪЗПИТАТЕЛНИ ДЕЛА И ИЗВЪРШИТЕЛИ НА ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Таблица 5

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Брой възпитателни дела	70	64	49	51	41	26	65	56
Брой извършители	88	114	56	73	43	32	73	70

Броят на образуванияте и гледани през 2022 година е 70 с 88 извършители. Броят на делата е с 8,6 % по-голям в сравнение с 2021 година. Броят на извършителите, обаче, е намалял, спрямо 2021 г., като през 2022 г. той е с 22,8% по-малък.

Шестдесет и четири възпитателни дела са решени в законно определения едномесечен срок. Причините за удължаване на срока на 4 от възпитателните дела е това, че родители/законни представители и деца не се явяват в Общината, въпреки че са получили уведомление. При всеки такъв случай, съгласно чл. 19, ал. 6 от ЗБППМН, съставът на МКБППМН прави писмено искане до полицията и неявилите се лица са принудително довеждани. През 2022 година 1 възпитателно дело е било прекратено, тъй като лицето не е навършило 8 години, а 1 възпитателно дело е изпратено за разглеждане на МКБППМН при Община Асеновград, тъй като детето е насочено за настаняване в ЦНСТ в района.

• **ВИДОВЕ ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

Таблица 7

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Противообществени прояви, в т. ч.						
Бягство от дома	2		1	2		4
Прояви на насилие и агресия	1	11	3	1	1	
Непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място	4	4	1	1	2	
Повреждане на обществена или частна собственост	1					
Просия				2		
Други противообществени прояви	20	7	3	9	1	
Престъпления, в т. ч.						
Телесна повреда	4	4	1	3		
Блудство					1	
Унищожаване и повреждане на имущество	9	6	2	4	3	2
Грабеж	1	2		1	1	
Кражба	11	18	23	10	21	9
Противозаконно отнемане на МПС		2	2		1	
Хулиганство		1		1		2
Престъпления, свързани с наркотици	2	3	4	8	2	2
Други	14	6	8	4	3	5
Административни нарушения /нарушения на общински наредби/	1		1	5	5	2
ОБЩО	70	64	49	51	41	26

През 2022 година 28 възпитателни дела са за извършени противообществени прояви, а 41 дела са за извършени престъпления. Отново е най-голям броят на кражбите. Престъпленията, свързани с наркотици са 2, т.е. с 1 по-малко от предходната година. Обикновено те са за младежи, които са хванати със сгъвка марихуана.

• **ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПО БРОЙ ИЗВЪРШИТЕЛИ**

Таблица 8

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Противообществени прояви, в т. ч.						
Бягство от дома	1		1	2		4
Прояви на насилие и агресия	1	18	6	7	1	
Непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място	3	17	1	1	2	
Просия				2		
Повреждане на обществена или частна собственост	2					
Други противообществени прояви	28	7	3	11	1	
Престъпления, в т. ч.						
Телесна повреда	4	4	1	5		
Блудство					1	
Унищожаване и повреждане на имущество	12	10	4	5		3

Грабеж	1	6		1	1	
Кражба	17	32	25	17	23	11
Противозаконно отнемане на МПС		3	2		4	
Хулиганство		1		1		2
Престъпления, свързани с наркотици	2	4	4	12	2	2
Други	16	12	8	4	3	8
Административни нарушения	1		1	5	5	2
ОБЩО	88	114	56	73	43	32

С 22,8 % е намалял броят на децата с наложени възпитателни мерки в сравнение с предходната година. В таблицата се отчитат броят на децата, извършили противообществени прояви и престъпления като обща бройка, без да се взема под внимание, че част от тях се повтарят. Четиринадесет деца са извършили по две и повече прояви, така че действителният им брой е 74.

През годината няма обжалвани решения на състав на МКБППМН пред Районен съд - Габрово.

- **МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ, ПРИВЛЕЧЕНИ ЗА ВТОРИ ИЛИ ПОВЕЧЕ ПЪТИ И ДЕЦА С НАЛОЖЕНИ ВЪЗПИТАТЕЛНИ МЕРКИ, КОИТО СА БИЛИ ВОДЕНИ НА ОТЧЕТ В ДПС**

Таблица 9

	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Малолетни и непълнолетни, привлечени за втори или повече пъти (по чл. 16 от ЗБППМН)	14	18	8	11	5	2
Деца с наложени възпитателни мерки, които са били водени на отчет в ДПС	21	21	15	13	11	14

През отчетната година се наблюдава намаление на броя малолетни и непълнолетни, привлечени за втори или повече пъти на възпитателни дела – с 4 по-малко спрямо 2021 г. Броят на децата с наложени възпитателни мерки, които са били водени на отчет в ДПС преди делото, остава същия от предходната година – 21.

През 2022 година продължихме практиката, преди провеждането на самото възпитателно дело, да се събират представители на различни институции, които имат отношение към децата и семействата: ДПС, Отдел за закрила на детето, МКБППМН, представители на училищата – класни ръководители, педагогически съветници или психолози, обществен възпитател, ако има назначен такъв, за да обсъдим поведението и проблемите на детето и тези специалисти да подпомогнат тричленния състав при избора на най-подходящата възпитателна мярка за него.

Наложените през година възпитателни мерки са следните:

- предупреждение – 66;
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми – 6;
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, със задължение за полагане на засилени грижи – 3;
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател – 9;

- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото – 2;
- настаняване в социално-педагогически интернат – 1;
- предупреждение за настаняване във възпитателно училище-интернат – 7;
- настаняване във възпитателно училище интернат – 1.

В момента във ВУИ са настанени 2 деца от Габрово.

И през тази година налагахме мярката по чл. 13, ал. 1, т. 10, а именно задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото. Определените часове непълнолетните отработваха в БКС – Габрово, по определен предварително график, удобен за ученика.

При образуването на възпитателните дела не срещаме проблеми, но при гледането им основен проблем е невявяването на извършителите и техен родител или лице, което го замества, на определената дата и час в Общината. Друг проблем, който срещаме, е липсата на достатъчно информация къде точно живее детето и липсата на контакт между лицата, полагащи грижи за определено лице, тъй като се оказва, че уведомленията за възпитателните дела пристигат при родителя, за когото се знае, че детето пребивава при него, а се оказва, че то всъщност живее на друг адрес. Роднините не общуват помежду си и не съобщават за насроченото дело. Има случаи, при които детето и родителите се водят, че живеят на територията на община Габрово, а в действителност от години пребивават в други населени места, без да притежават адресна регистрация там. Близките им не могат да посочат точен адрес, на който да бъдат открити и уведомени за възпитателните дела.

Тенденцията от последните години, част от родителите да твърдят, че децата им са несправедливо обвинени, че са подведени, се запазва, като по този начин самите родители насърчават малолетните/непълнолетните към извършване на следващи деяния. През 2022 година няма случаи на отправяне на заплахи към състава, наложил възпитателната мярка, но в предходни се е случвало и това.

На всяко възпитателно дело присъстват представители на дирекция „Социално подпомагане” - ОЗД.

В Община Габрово няма получени сигнали от Прокуратура или Съд за констатирани нарушения при процедурите по образуване и разглеждане на възпитателните дела и налагането на възпитателните мерки.

Член 25 от ЗБППМН не е прилаган от МКБППМН при Община Габрово. Неизпълнение на решение на комисията се извършва най-често от малолетни или непълнолетни, които не изпълняват наложена им възпитателна мярка /най-често по чл. 13, ал. 1, т. 3/. Затова, съгласно чл. 13а, се образува ново възпитателно дело и им се налага по-тежка възпитателна мярка.

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА МКБППМН

Съставът на МКБППМН при Община Габрово е определен със Заповед на Кмета. В комисията са включени представители на общинската администрация, отговарящи за образованието, социалните дейности и здравеопазването, представител на Отдела за закрила на детето към Дирекция „Социално подпомагане” – Габрово, Районно управление – Габрово – инспекторите при ДПС, психолози, педагози и трима юристи от Общината. МКБППМН се състои от 15 члена. Председател е Зам.-кмет на Общината. За по-голяма оперативност при изпълнението на задачите е сформирано 5 членно оперативно бюро.

През 2022 година, със Заповед на Кмета на Община Габрово, беше определен нов секретар на МКБППМН, който е назначен на работа по трудово правоотношение.

ДЕЙНОСТИ И ИНИЦИАТИВИ НА КОМИСИЯТА

За девета поредна година през месеците юни и юли МКБППМН, със съдействието на Общината, организира „Летни занимания“ за учениците от първи до четвърти клас, провеждани всеки работен ден от 8,00 до 17,00 часа.

През 2022 година за „Летните занимания“ бяха записани 585 ученици.

Таблица 10

УЧИЛИЩЕ/ГОДИНА	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
НУ „Васил Левски“	17	15	12	25	21	26	14	18	30
ОУ „Ран Босилек“	11	36	82	122	144	150	170	10	174
ОУ „Неофит Рилски“	10	21	44	74	76	105	30	45	95
ОУ „Цанко Дюстабанов“	14	11	22	23	закрито	закрито	закрито	закрито	закрито
ОУ „Христо Ботев“	24	43	58	50	55	55	11	17	26
ОУ „Иван Вазов“	0	23	35	45	29	30	26	12	15
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	42	77	122	142	ремонт	150	60	55	119
СУ „Райчо Каролев“	34	47	59	100	119	100	27	50	65
СУ „Отец Паисий“	15	36	58	78	76	60	26	31	61
ОБЩО	164	309	492	659	520	676	364	238	585

След двете години на пандемия, броят на участващите в „Летните занимания“ деца се възвръща към най-високите си стойности. Групите посещаваха Интерактивния музей на индустрията, Регионален исторически музей, Националния музей на образованието, библиотека „Априлов-Палаузов“, РЕМО „Етър“, парк Сръндака, Боженци, Боженски чифлик – Съботковци, където за тях са подготвени различни интересни игри. Заедно с представители на ТД „Узана“ групите посетиха Иванилските водопади, където по цял ден играха и се забавляваха на открито сред природата. През месец юли групите посетиха гр. Бяла черква и Павликени, където разгледаха музеи и зоопарка.

За децата, записани от родителите си в „Летни занимания“, ежегодно се закупуват различни спортни пособия, книжки, блокчета, моливи, бои, гипсови фигурки за оцветяване, пъзели, занимателни игри и много други, като и тази година наблегнахме на спортните пособия, за да могат учениците да играят на двора или в салона. Същите се разпределят по училищата, съобразно броя на децата в групите.

Родителите е необходимо да осигуряват храна за деня на децата си. Всичко останало /пътувания, посещения на музеи и др./ се осигуряват от бюджета на МКБППМН. Транспортът се осъществява от ОПТ - Габрово.

За провеждането на „Летни занимания 2022“ са изразходвани 33430,23 лв. или средно по 57 лева за едно дете.

МКБППМН ръководи Училищни комисии за борба срещу противообществените прояви, дейността на обществените възпитатели, взаимодействия с Центъра за обществена подкрепа, Общинския съвет по наркотични вещества, Отдела за закрила на детето към Дирекция „Социално подпомагане“, инспекторите при ДПС и всички институции и НПО, имащи отношение към децата.

Също така, постоянна е връзката и взаимодействието с образователните институции на територията на общината. Във всички училища на територията на общината работят Училищни комисии за борба срещу противообществените прояви. Те планират дейността си за учебна година и я отчитат на срочните педагогически съвети и пред МКБППМН. През учебната година педагогическите колегии обсъждат дейността на педагогическия съветник на редовни заседания на Педагогическия съвет. Води се отчет за учениците, извършили противообществени прояви или престъпления, за тези със слаб успех и неизвинени отсъствия. Провежда се индивидуална работа с тях и с родителите им. Картотекирани са и децата от социално слаби семейства или с хронични заболявания, които се нуждаят от помощ и подкрепа. Провеждат се тренингови форми на обучение за решаване на конфликти, здравно образование, общуване, кариерно развитие и други, според нуждите в определения клас или група ученици. Част от децата с проблеми в поведението се насочват от учебните заведения към МКБППМН или към Центъра за обществена подкрепа към SOS. Провеждат се консултации на класни ръководители и педагогически съветници във връзка с проблемни деца от учебното заведение. Осъществяват се екипни срещи за обсъждане и вземане най-доброто решение по даден случай.

В Община Габрово от години има изградена система за пълен обхват на подлежащите на задължително обучение ученици, следенето на тяхното движение и недопускане отпадане от училище на деца в задължителна училищна възраст. Тази дейност се извършва в сътрудничество между всички експертите от отдел „Образование, младежки дейности и спорт“, част от които са членове и на МКБППМН.

Във връзка с прилагане на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (ПМС №100 от 08.06.2018г.), със заповед на началника на РУО – Габрово са сформирани екипи за обхват на територията на четирите общини в област Габрово – Габрово, Дряново, Севлиево и Трявна. В екипите за община Габрово са включени 99 лица, от които 4 експерти от РУО – Габрово, 7 експерти от Община Габрово, 6 – от Дирекция „Социално подпомагане“, 2 – от ОДМВР, 1 – от РЗИ и 79 педагогически кадри от училищата и детските градини на територията на общината. Съществува добра комуникация между всички администрации по механизма за обхват.

През 2022 г. екипите за обхват са осъществили проверка и са отразили резултатите от посещенията в над 1025 протоколи. Трайно пребиваващи с родителите си в чужбина са 981 от проверените деца и ученици. Осем ученици са отпаднали от обучение, като само един от тях е подлежащ на задължително обучение. Двама ученици не са открити на територията на общината. На училищно ниво са предприети мерки за оказване на обща и допълнителна подкрепа на застрашените от отпадане, в съответствие Наредбата за приобщаващото образование. Чрез механизмите на Закона за семейните помощи за деца и на Закона за социално подпомагане се оказва помощ на семейства, чиито деца са в риск от отпадане от образователната система по социално-икономически причини.

Сериозни са и проблемите в работата с родителите. Членовете на комисията и обществените възпитатели са провели множество консултации на родители и деца с проблеми. За съжаление точно тези родители, които имат най-голяма нужда от помощ и подкрепа, отказват срещите със специалисти и не считат, че това е необходимо.

Все по-често се срещаме с родители, които не са в състояние да полагат необходимите грижи и да използват адекватни методи при възпитанието на собствените си деца. Това неминуемо води до неприемливи прояви от страна на малолетните и непълнолетните. Наложително е прилагането на нови методи и форми на работа за постигане на по-добри резултати и намаляване проявите от страна на децата. През

последните години в общината се работи в екип – МКБППМН, ЦОП към SOS, ОЗД, ДПС, учебни заведения. В някои от случаите има положителни резултати, но за съжаление при голяма част от семействата, основно от ромски етнос, не можем да кажем, че имаме голям напредък. За тях образованието не е приоритет, начинът им на живот и традициите са различни от българските и често влизат в противоречие дори със законовите норми. Самите родители са отрицателен пример за своите деца, защото в много от случаите те също са криминален контингент. Успяваме да обхванем децата на училищна възраст на 100 %, но за съжаление те ходят на училище по-скоро по социални причини, а не за да учат.

През годината в града бяха организирани инициативи в сътрудничество на няколко организации: празник по случай 14-ти февруари и 1 март; участие в кампания по повод 26 юни – Световен ден за борба с дрогата и нелегалния трафик на наркотици; Коледа, Нова година, Деня на детето.

ДЕЙНОСТИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА КРИМИНАЛНАТА АКТИВНОСТ НА РОМСКИТЕ ДЕЦА

Комисията, съвместно с дирекция „Образование и социални дейности”, работи за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Във всички учебни и детски заведения в гр. Габрово са изградени педагогически екипи за работа по проблемите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и за превенция на риска от отпадане от училище. За всяка учебна година се разработват вътрешноучилищни планове за работа по посочената тематика.

За образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства са осъществени следните дейности:

- в часовете на класа или в допълнителни тематични занимания на учениците е предоставена възможност да се запознаят с културното многообразие, религиите, традициите и обичаите на различните етноси;

- с учениците от етнически малцинства редовно работят класните ръководители и педагогическите съветници, като акцент в работата е формирането на социални умения – общуване, себепознание, справяне с проблемни ситуации, решаване на конфликти, права и задължения на децата и др. Работи се и с родителите на децата с цел мотивирането им да осигуряват редовното присъствието на същите в училище;

- децата и учениците от етническите малцинства са включвани в организацията и провеждането на всички училищни празници. Приобщени са и участват активно и в извънкласните форми – танцови състави, вокални групи, спортни отбори и др.;

- във всички учебни заведения се провежда диференцирана и индивидуална работа с изоставащи ученици – консултации, практически занятия;

- по-голяма част от учениците от етнически малцинства са посещавали полуинтернатните групи, сформирани в училищата;

- за по-голяма част от учениците от етническите групи се осигурява безплатна закуска и обяд в учебните заведения, карти за пътуване или специализиран транспорт за живеещите в отдалечени места;

- учениците от социално-слаби семейства са подпомогнати от училищните и читалищните настоятелства с ученически пособия;

-
- социално слабите семейства се подпомагат с помагала и дрехи за децата;
  - Центърът за обществена подкрепа към SOS активно се включва в работата с децата и учениците от етническите малцинства. През учебната година бяха проведени различни мероприятия, в които активно участие взеха и деца от ромски произход;
  - през учебната година Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни при Община Габрово е работила с 43 деца от ромски етнос, извършващи противоправни деяния и с техните семейства. С 9 деца от ромски произход и с техните родители работят обществени възпитатели, а 2 са насочени за индивидуална работа със специалистите от Центъра за обществена подкрепа към SOS.

В габровските учебни заведения се обучават 159 деца от уязвими групи, а в детските градини са обхванати 79 деца. Едва около 1-2% от последните не са обхванати в задължителната предучилищна подготовка. Тези данни и проценти са въз основа на данните, получени от отдел ГРАО за децата с настоящ адрес в Габровска община. Същевременно има семейства, които живеят в общината, но са без адресна регистрация и на практика те не могат да бъдат обхванати или са откривани случайно.

Основните предизвикателства и проблеми пред Община Габрово в областта на образованието, са свързани с:

- превенция и намаляване на отпадането на децата от училище, най-вече до завършване на основно образование;
- работа с отпадналите деца и техните семейства, за приобщаване и връщане в образователната система;
- увеличаване броя на ромските деца, посещаващи детска градина;
- преодоляване на „образователните“ трудности, като причина за напускане на училище и създаване на благоприятстващ социално-психологически климат в и извън училище, подпомагащ образователната интеграция на децата.

При осъществяване на дейностите по изпълнение на поставените цели, в плановете за образователна интеграция на децата и учениците от етнически малцинства се очертаха някои проблеми. Част от родителите на учениците от целевата група не са посещавали училище и не осъзнават необходимостта от образование. Поради това те отказват да осигурят присъствие на децата си в училище или го правят само в началните класове. След това ги оставят вкъщи или ги пращат да работят. Активна е работата с родители. Провеждат се родителски срещи, полагат се усилия за разговори и изясняване на проблеми с родителите, които срещат трудности поради факта, че голяма част от родителите са нискообразовани и не оценяват стойността на полученото образование. Ниският социален статус, безработицата, бедността провокират част от ромските семейства да извършват престъпления – основно кражби на метали, за да се издържат. Това става модел за поведение на децата им и те не осъзнават в достатъчна степен, че осъществяват противоправни деяния. През последните години около 5% от малолетните и непълнолетните извършители на противообществени прояви и престъпления са роми. Прави впечатление повторемостта на деянията и незаинтересоваността на родителите.

Стриктно се прилагат административни мерки спрямо родители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище. Съгласно разпоредбите на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование се санкционират родителите на учениците, допуснали неизвинени отсъствия или незаписани в училище или детска градина във времето, когато подлежат на задължително

обучение. Наложени са наказания и са насочени за консултиране и работа с обществените възпитатели или към ЦОП към SOS. Не се издават служебни бележки за семейни добавки на ученици, които отсъстват безпричинно от учебни занятия. Съвместната работа на училищата с всички институции, занимаващи се с тези проблеми, спомага за успешното обхващане и задържане на всички ученици, подлежащи на задължително обучение. Създадените процедури и партньорството между Отдела за закрила на детето и МКБППМН дават възможност бързо да се предприемат мерки, за да се намали отпадането на учениците от училище и да се ограничат противообществените прояви. Усилията са насочени към:

- работа за изграждане на умения за спазване правила и норми от група деца с негативни прояви.
- даване на възможност на учениците от етническите малцинства за изява на способностите им.
- приобщаване на родителите за своевременно решаване на възникнали конфликти и проблеми.
- търсене подкрепата на лидери от етническите общности.

В община Габрово са предприети адекватни мерки за интеграция на ромските деца. Основен проблем остава задържането им в училище. Разходите, които се налагат, във връзка с посещаване на училище, влияят силно върху мотивацията на родители и ученици и стават причина за отпадане на деца от образователната система. Една от мерките срещу отпадане и задържането на учениците от ромски произход е работата по проекти.

След като през 2018 година в Габрово беше закрито сегрегираното училище „Цанко Дюстабанов“ и учениците от него бяха разпределени равномерно в останалите училища, за да се избегне създаването на ново сегрегирано учебно заведение, продължи работата с учениците и техните семейства, за да не се допусне отпадането на нито един ученик. Радваме се, че успяхме, в противовес на засилените се в национален мащаб антиромски и открито дискриминационни нагласи, а и заради откритото нежелание на голяма част от габровската общественост (включително и училищната общност) да приеме десегрегационната политика на Общината.

Основно предизвикателство беше децата да се адаптират в приемащите училища, да се променят нагласите на техните собствени родители, да се преодолеят негативните нагласи и стереотипи на учители, родители и съученици, както и да се помогне на тези деца да компенсират образователните пропуски, които имат. Като резултат не допуснахме отпадането на нито едно дете от закритото училище. Повечето се приспособиха добре в новите училища. Естествено има и малки изключения, но при тези деца проблемите идват от родителите, а не от самите тях.

През 2022 година Община Габрово продължи работата си по проект „Пълна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация в гр. Габрово – 2021/2022 учебна година“ по Национална програма „Подпомагане на общините за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация“ на МОН. Като след приключването му, Общината кандидатства по същата програма и за учебната 2022/23 година и работата продължава.

Целта на тези проекти е и да предотврати вторичната сегрегация, която е една от най-сериозните опасности при процес на десегрегация. Десегрегацията е важен аспект на преминаването към приобщаване. Това е процес, който слага край на физическото

разделяне на децата и допринася за гарантиране, че всяко дете има достъп до една и съща форма на училищна среда. Подцелите на проекта са:

- Осигуряване на налично, достъпно и приобщаващо образование за учениците, подпомагано от необходимите средства и мерки в училищата за преодоляване на дискриминацията и да помогне на всяко дете да достигне своя потенциал.

- На учениците от закритото сегрегирано училище, които са насочени към останалите училища, да се осигури достъп до добро качествено образование, което да гарантира възможността за реализация на личността и пълноценното им участие в обществения, политически и икономически живот чрез гарантиране на физически достъп. Премахване на проблеми, относно достъпа физически достъп до училищата, свързани с транспорта им, необходими учебници, помагала и пособия, безопасна и здравословна среда на учениците в училище.

- Постигне на пълна социализация и адаптация на учениците,

- Ангажиране на родителите на ромските ученици в процеса на десегрегация и промяна на мотивацията им за образование. Създаване на условия за преодоляване на социално-икономически проблеми на родителите и липса на доверие в образователната система.

- Преодоляване на негативните обществени нагласи и предотвратяване на вторична сегрегация в резултат от последващо преместване и струпване на ромските ученици само в едно училище.

- Осъществяване на контрол на посещаемостта на училищата от ученици. Наблюдаване на постиженията в училище, включително отсъствия и отпадане, грамотност, завършване на клас, степени и достъп до по-горни образователни нива и в следствие достъп до работа.

По този проект беше проведено двудневно изнесено обучение на учители, ученици и родители, което беше водено от представители на Амалипе. Благодарение на същия проект в Габрово има назначен образователен медиатор.

Основно този проект е насочен към осигуряване на безплатен транспорт в рамките на града за учениците от закритото сегрегирано ОУ „Цанко Дюстабанов“ и насочени към училища, отдалечени от домовете им, за да не допуснем създаване на ново сегрегирано училище, а също така и за учениците от района на ОУ „Иван Вазов“, за които не позволихме разкриване на паралелка в първи клас. Също така са осигурени учебни пособия и материали за ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация.

През годината беше проведено обучение за членовете на МКБППМН, обществени възпитатели, психолози и педагогически съветници. Водещ беше новият секретар на ЦКБППМН г-жа Петя Петрова. Темата беше „Съвременни тенденции в престъпността сред децата. Съвременни методи на работа с деца, извършители на противообществени прояви и престъпления“.

ПРЕВАНТИВНА РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

МКБППМН среща сериозни проблеми в работата с част от родителите, по-точно с тяхната незаинтересованост и безотговорност по отношение развитието на децата им. Членовете на комисията и обществените възпитатели провеждат множество консултации на родители и деца с проблеми. За съжаление точно тези, които имат най-голяма нужда от помощ и подкрепа, отказват срещите със специалисти и не считат, че това е необходимо. Въпреки постоянните усилия, които полагат и членовете на МКБППМН, и обществените

възпитатели, и учебните заведения не се постигат съществени резултати, когато няма подкрепа и желание за промяна от страна на семейството. Предстои създаването на родителски клуб на общинско ниво.

ДЕЙНОСТИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИ И ОБЩНСКИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

В изпълнение на Общинската стратегия и програма за детето, Националната стратегия за борба с наркотиците и Национална програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора, Комисията, съвместно с инспектор Детска педагогическа стая към РУ – Габрово и Училищните комисии, реализира дейности по превенция на асоциалното поведение на малолетните и непълнолетните.

Във всички учебни заведения продължава работата за преодоляване на агресията по разработената програма за учениците в часа на класа или в извънкласни форми на възрастов принцип /начална, средна, горна степен/, провежда се тренинг-обучение „Управление на класа“ от педагогическите съветници и класните ръководители. В част от учебните заведения има екипи от ученици, които са подготвени за работа в агресивна среда и те обучават своите връстници. С учениците, проявяващи агресивно поведение, работят не само в учебните заведения, но към тях са насочени усилията и на МКБППМН и на Центровете за обществена подкрепа. Училищните ръководства, в партньорство с училищните настоятелства и обществените съвети, организират и провеждат тематични родителски срещи – дискусии за хуманизиране взаимовръзките семейство – дете – училище и преодоляване негативните прояви в обществената и училищна среда.

От 2002 г. към Община Габрово е създаден Общински съвет по наркотични вещества, като орган за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотични вещества. Членове на този съвет са секретарят и членове на МК. Към ОБСНВ е разкрит Превантивно-информационен център. За превенция на употребата и злоупотребата на психо-активни вещества през годината продължиха прожекциите на филмите «Зависимост», «Не дишай», «Умирай лесно», «Пропуснат живот». Продължава работата на Общинския съвет по наркотични вещества по разработената Програма за превенция на употребата и злоупотребата с психо-активни вещества, рисковото поведение и стимулиране на здравословния начин на живот, насочена към ученици от 1-ви до 12 клас. Програмата е представена на всички учебни заведения в Габрово и специалистите от ОБСНВ и ПИЦ я прилагат по заявка на училищата, чрез интерактивни методи и форми.

В Габровска община няма случаи на трафик на малолетни и непълнолетни. При занятията за преодоляване на агресията и в здравното образование е заложена и темата за трафика на деца с цел сексуална или трудова експлоатация, а също така темата е застъпена и в лекциите, които ИДПС изнасят пред класовете в училище.

От 10 години няма случаи на противообществени прояви и престъпления, свързани с ж.п. транспорта, извършени от малолетни или непълнолетни лица.

В общината няма установени непълнолетни, принадлежащи към радикални и екстремистки групи, няма извършени криминални деяния по расистки подбуди или като резултат на споделяне на екстремистки идеи.

В Габрово няма установени криминални деяния от футболни агитки /ултраси/.

ОБЩЕСТВЕНИ ВЪЗПИТАТЕЛИ

През 2022 година МКБППМН работи с 15 обществени възпитатели. Отчитаме, че децата, с които работят педагозите и психолозите – обществени възпитатели, с малки изключения, са преустановили извършването на противообществени прояви и престъпления.

Контролът върху дейността им се осъществява от секретаря и специалистите в МК. Ежемесечно се представят отчетите на обществените възпитатели и съгласно Наредба №2 на ЦКБППМН тяхната дейност е финансово обезпечена. Веднъж в месеца обществените възпитатели се събират и обсъждат случаите, по които работят. Помощ им оказват и психолози от МК и от педагогическите съветници.

Остава сериозен проблемът в работата с деца и родители от етническите малцинства /ромите/. Основно предизвикателство в бъдещата работа с родителите е постигане на устойчивост, намиране на подходящи подходи и лидери от техните среди, за да можем адекватно да отговорим на техните нужди.

Част от обществените възпитатели се включиха в организираната «Лятна академия» за учениците от първи до четвърти клас.

КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ НА МКБППМН

На територията на община Габрово няма СПИ, ВУИ, ДВНМН, ПД и Приюти за безнадзорни деца и затова не е осъществявана контролна дейност.

Проверки в заведенията се извършват периодично от полицейски служители.

Един път в месеца се извършват обходи в различни райони на града за установяване на просеци деца и възрастни. В тези обходи участва секретарят на МКБППМН.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА МКБППМН

МКБППМН поддържа традиционно доброто си взаимодействие с всички институции, имащи отношение към работата с децата – ОД МВР, РУ, РУО, дирекция „Образование и социални дейности“, всички учебни заведения в Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“ – отдела за закрила на детето, Центровете за обществена подкрепа, както и с неправителствени организации, които работят с деца.

СЕВДАЛИНА НЕНКОВА

Директор на Дирекция ОСД и

Зам.-председател на МКБППМН

Изготвил:

Екатерина Петрова, секретар на МКБППМН